

سخنرانی

حضرت آیت الله صفایی بوشهری

دوازدهمین جشنواره تجلیل از پژوهشگران برتر استان بوشهر با عنوان

"اقتصاد دانش بنیان، پیشران جهاد اقتصادی"

مجمع آموزش و پژوهش استانداری بوشهر

۹۰/۹/۲۷

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ابتدائاً محضر مبارک همه شما تلاشگران عرصه پژوهش، تولید علم و زایش فناوری و ثروت ملی مولد از دانش، سلام عرض می‌کنم و هفته پژوهش را به همه شما تبریک می‌گویم، و از زحمات مدیریت محترم پژوهش و تمام بزرگانی که در این حوزه تلاش می‌کنند، تشکر و قدردانی می‌کنم.

جهان در تاریخ خود بزرگان و بزرگی‌های بسیاری دیده است، همان طوری که ضعفها، کوچکی‌ها و شکست‌های بسیاری را ملاحظه کرده است. علم، سرمنشأ همه بزرگی و بزرگی‌ها است، و تمامی شکست‌ها، کوچکی‌ها و خوردگی‌ها نشأت از جهل دارد، بدین خاطر است که خداوند در قرآن فرموده است: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَٰعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَٰعْلَمُونَ».

می‌توان گفت که جهان کنونی عصاره‌ی تاریخ بشریت در قبل است. بدین خاطر است که هم‌اینک رقابت بسیار گسترده‌ای در سطوح مختلف بین‌المللی به عنوان اصل اساسی در شاخص تعیین‌کنندگی بزرگی در جهان، یک عنصر مهم نشان می‌دهد و آن عنصر علم است. در رقابتی که هم نزدیک است، هم گسترده است، هم تعیین‌کننده در تمامی ابعاد چه سیاسی، چه نظامی و چه اقتصادی، این شاخص و عنصر تعیین‌کننده، علم، دانش و فناوری است. لذا نظامی که دانش بنیان باشد و در مسیر تولید علم گام بردارد و تولید و مولد علم باشد و به مرجعیت علمی دست پیدا کند در جهان نقش تعیین‌کننده دارد، حتی سرنوشت دیگر کشورها را می‌تواند به دست بگیرد، اما اگر در جهت علم گام بردارد و خود دچار فقر علمی باشد و غنای علمی خود را از دیگران تأمین کند قطعاً با این فقر علمی، دچار فقر در تمامی ابعاد خواهد شد، فقر سیاسی، فقر اقتصادی، فقر فرهنگی و فقر اجتماعی، بدین خاطر است که علم آغاز موفقیت یک انسان و یک نظام است.

اساساً انسان وقتی آغاز کرد برای حضور در عالم هستی، با علم آغاز کرد، وقتی انسان خلق شد فرشتگان یک سؤال برای آن‌ها مطرح شد و این سؤال این بود که خدایا شما می‌خواهید فرد و نوعی از موجود در جهان قرار دهید و او را خلیفه خود در زمین قرار دهید این چه تفاوتی با ما فرشتگان دارد که «نُسَبِحُ بِحَمْدِكَ وَ نُقَدِّسُ لَكَ»؟ خداوند فرمود: انسان چیزی دارد که فرشتگان و شما نیز ندارید و آن علم است «وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا». بدین خاطر، علم است که انسان را انسان می‌کند، علم است که انسان را از دیگر موجودات حتی فرشتگان سوا می‌کند و برتری می‌بخشد، علم است که می‌تواند انسان را بر جهان تکوین و جهان آفرینش مسلط کند، علم است که تسلط انسان بر انسان ایجاد می‌کند، علم است که تولید ثروت می‌کند، علم است که استقلال می‌بخشد، علم است که انسان را از زمین به آسمان می‌برد و آغاز علم پژوهش است.

پژوهش، همان‌طور که در جزوه هم می‌بینید فرق آن با تحقیق این است که تحقیق، میدانی است برای کشف ارتباط پدیده‌ها، اما پژوهش یک فرایند نظام‌مند علمی برای تولید علمی دیگر است، یعنی پژوهش در درون خود زایش دارد و تحقیق نگرش، فرق پژوهش و تحقیق این است که تحقیق، نگرشی است و پژوهش زایشی. بدین خاطر، تحقیق، معلومات را جمع می‌کند و در بسته‌ای در ذهن قرار می‌دهد، اما پژوهش گامی است بلند برای زایش علمی دیگر.

بدین جهت است که پژوهش در جغرافیای دانش جایگاه ویژه‌ای دارد چون پژوهش است که علم را ترقی می‌دهد و فضا را برای علوم دیگر مهیا می‌سازد. پژوهش طلوع آغازین خورشید علم است، لذا شما می‌بینید که کشورهای توسعه یافته بر روی عنصر پژوهش حساب ویژه‌ای باز می‌کنند در همه ابعاد علم چه علوم انسانی و چه علوم تجربی. در عرصه علوم تجربی مثل صنعت دفاعی با نگاه الکترونیکی کردن و استفاده از سخت‌افزارهای کنترل از راه دور و تدبیر و رصد آن‌ها به شکل دیجیتال می‌بینیم هر روز یک پژوهش هست و فردا یک تولید. جهان با پژوهش گسترده و افق بسیار پرشتاب تولید علم را در عرصه علوم تجربی دارد طی می‌کند و نظام ما با نگاه مقام معظم رهبری باید این چنین باشد که با پژوهش با توجه به عقب‌افتادگی‌هایی که در سال‌های گذشته و در رژیم گذشته ما داشتیم باید با پژوهش گذشته از اینکه باید عقب‌ماندگی‌ها را جبران کنیم بتوانیم همگام بلکه پیش‌تاز در عرصه تولید بسیاری از علوم باشیم، این راه موفقیت است.

نقطه اشتراک تمامی کشورها، نظام‌ها و انسان‌های موفق و مسلط، پژوهش و تولید علم بوده است و تبدیل کردن علم به فناوری و پروژه و تجهیزات و تولید ثروت و باز تولید مدرن و استانداردسازی همان پدیده، لذا شما می‌بینید اولین رایانه‌ای که ساخته شد چه حجمی داشت و الان چه حجمی با چه پهنایی. اولین مدار IT را ملاحظه می‌کنید که چقدر جغرافیای آن بود و الان چه جور شده؟ ما باید پژوهش‌هایمان به تولید برسد و این تولید به فناوری و ساخت تجهیزات و وقتی تجهیزات ساخته شد آن را بدانیم که او یک پدیده اختراعی است که باید فردا آن را تکامل ببخشیم.

جهان در آینده بسیار نزدیک جهان ریز پردازها است، جان نانو هست، جهان IT است، جهان مدیریت انسان بر جهان از راه دور است در تمامی ابعاد چه صنایع نظامی، چه تهاجمی، چه دفاعی، چه ارتباطات تجارت به ویژه در عرصه تجارت الکترونیک در همه اشکال آن چه B to B، چه B to C و تمامی این‌ها، ما باید در آینده با پژوهش و تولید علم به ویژه در علوم تجربی و ارائه علوم انسانی قرآنی و دینی و جهان به مرجعیت علمی جهان دست پیدا کنیم و فکر ایرانی و این حرکت دانش‌بنیانی که نخبگان شروع کرده‌اند با هدایت‌های مقام معظم رهبری، این دور از انتظار نیست.

تا ۱۵ سال قبل نامی از نانو در ایران شاید برده نمی‌شد اگر هم برده می‌شد در قشر خاصی بود، بیوتکنولوژی یک حوزه بسیار کوچک و بسیار ساده داشت، رادیو داروهای حیاتی در یک مقالات و ارائه به جهان مطرح بود، هوافضا برای ایران یک آرزو بود، دانش هسته‌ای دور از اذهان شمرده می‌شد، اما امروز به عنوان یک سری از دانش و فناوری‌های عادی تلقی می‌شود. بر این اساس است که ما باید با نگاه تولید علم و مرجعیت علمی چنانچه تاریخ ما هم اسلامی و هم ایرانی این چنین بوده است با بال پژوهش به معراج تولید علم و مرجعیت علمی دست پیدا کنیم.

استان بوشهر دارای ظرفیت و ویژگی‌های خاصی است که تمام این ظرفیت‌ها و ویژگی‌ها دارای بالاترین عرصه‌های استاندارد علوم بین‌المللی است که مهم‌ترین آن، عرصه انرژی است چه انرژی فسیلی و چه انرژی هسته‌ای. در استان بوشهر ما باید مرکزیت تولید علم انرژی بین‌المللی تأسیس کنیم، باید به مرجعیت علمی چه دانش هسته‌ای، چه دانش صنایع هیدروکربنی، ما باید به مرجعیت علمی در استان بوشهر دست پیدا کنیم، این چیز شگرفی نیست. اگر ما این کار را نکنیم کشورهای عقب‌افتاده عربی این کار را خواهند کرد، جوانان این استان و مسئولین این استان با ایجاد کرسی‌های نظریه‌پردازی، دانشکده‌های قوی و بین‌المللی علوم مرتبط با دانش هسته‌ای و صنعت انرژی هیدروکربوری باید با تولید منابع انسانی، پژوهشکده‌های دانش بنیان و فضا برای تحقیق و پژوهش و کرسی‌های نظریه‌پردازی به تولید علم و مرجعیت علمی برسیم. و در رابطه با صنعت انرژی باید تمامی صنایع اقماری و علوم اقماری را مورد پژوهش و بررسی قرار دهیم، مثل علوم زیستی چه زیست دریایی، چه زیست خاکی و چه زیست فضایی.

باید ما در استان بوشهر دانشکده‌های پزشکی هسته‌ای داشته باشیم، در استان بوشهر باید کرسی‌های تغییر و تبدیل آلاینده‌ها و غیر آلاینده داشته باشیم. در رابطه با کشاورزی در استان بوشهر چه آبیان، چه اشجار و چه مراتع باید ما تسلط پیدا کنیم بر تغییر سیستم‌ها و تکامل سیستم‌های ژنتیک. ما در رابطه با تجارت الکترونیک تا کی باید نگاهمان به سیستم‌های مرسوم جهانی باشد و با تعریفی که از تجارت الکترونیک می‌کند و سیستم‌های تبادل کالا به شکل الکترونیک، B to C و B to B، این سیستم‌های عقب‌افتاده‌ای که الان در جهان است تا کی باید ما ترجمای این کارها را داشته باشیم ما باید مدل و سیستم تجارت الکترونیک را دچار یک تحول کنیم و این را ما می‌توانیم.

به زمین نشانیدن این هواپیمای جاسوسی آمریکا، کار ساده‌ای نبوده است، هدایت آن و خارج کردن الکترونیکی هدایت این هواپیما از دست آمریکا و به دست گرفتن و به زمین نشانیدن و لایه‌های حفاظتی و اطلاعاتی را کشف کردن، کاری بزرگ است. به همین خاطر ما باید در فضای استان با این همه نخبه، آن قابلیت‌ها و ظرفیت‌هایی که در استان موجود است مثل: انرژی، تجارت، محیط زیست، تولید، پرورش و تکثیر گیاهان ثروت افزا و شوری‌پسند، ما با ایجاد این کرسی‌ها باید بتوانیم به تولید علم و مرجعیت علمی نه در سطح ملی بلکه منطقه‌ای و سپس جهانی دست پیدا کنیم. انسان وقتی می‌تواند بر جهان تأثیرگذار باشد که فکرش جهانی باشد، وقتی می‌تواند در جهان در

رقابت بسیار نزدیک و فشرده‌ی دهکده‌ی جهانی حضور پیدا کند که فکرش جهانی باشد و ما باید در استان بوشهر این کار را انجام دهیم.

موفقیت شما را از خداوند خواستار هستم و از این که الحمدالله می‌بینم فضای استان با پژوهش پیش می‌رود و ان‌شاءالله در آینده با تولید علم و امید به مرجعیت علمی، سپاسگزار درگاه خداوند هستم.

خداوند را قَسَم می‌دهیم به مقربان درگاهش که ما بتوانیم نگاه مقام معظم رهبری را در همه ابعاد، اجرایی و مدیریت کنیم و یاد و خاطره شهدای عرصه پژوهش و تولید علم و امام شهدا را گرامی می‌داریم. مجدداً از همه شما عزیزان، استاندار محترم، مدیریت کل، معاونین محترم، رؤسای دانشگاه، شما پژوهشگران و همه عزیزانی که همواره با علم هستید و به فکر علم هستید و با نگاه علمی مسائل را رصد می‌کنید تشکر و قدردانی می‌کنم و دعای خیر دارم.

موفق و مؤید باشید.